Jätelakiesitys 2021

Ympäristövaliokunnan kuuleminen

Kainuun Jätehuolto Oy
Esa Rimpiläinen
20.4.2021

Kainuun ns. kaksoisjärjestelmä

Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä, Ekokymppi

- 23.000 omakotitaloutta
- 2.000 asunto-osakeyhtiötä
- 11.000 lomakiinteistöä
- Kaikki kiinteistöt: sekajäte energiaksi ja biojäte.
- Yli 2 huoneiston kiinteistöt: velvoite kerätä myös kartonki, muovi, pahvi, lasi, metalli ja paperi.

Jätehuolto Kainuussa

- Toimii hyvin yrittäjien (7) ja jätehuollon kuntayhtymän yhteistyönä.
- Jäteyritykset hoitavat kuljetusjärjestelyt, laskutuksen, sopimukset, astiahuollot eli tarjoavat jätehuoltopalvelut täyden palvelun periaatteella.
- Kuljetustiedot siirtyvät kiinteistöittäin ja jätejakeittain kuljetusyrittäjiltä Ekokympille, joka laskuttaa jäteyrittäjää ja jäteyrittäjä taas edelleen asiakasta.
- Ekokymppi hoitaa valvonnan, neuvonnan ja aluekeräyspisteet

Jätelain vaikutukset I

- **Hyvät ympäristötavoitteet ja –velvoitteet**
  - Kainuussa kuitenkin jo tiukemmat tällä hetkellä
  - Kunnat velvoitetaan kehittämään erilliskeräystä
  - Materiaalivirrat ovat isoissa kaupungeissa
  - Pitäisi kiinnittää huomiota enemmän kerätyn jätteen lajitteluvelvoitteisiin
  - Erilliskerättyjen jakeiden uusiokäytön velvoittaminen ja kehittäminen
- **EU:n vaatimukset.**
  - Vaatimus jätejakeiden keräysasteesta ja uusiokäytöstä, **ei kuljetuksista**.
- **Kaksoisjärjestelmässä pelkkä sekajäte ja nestemäisen jätteen (jätekaivot) keruu?**
  - Pelkkä sekajätteen keruu harvaan asutuilla seuduilla sekava järjestelmä, ei aitoa kilpailua taajamissa eikä maaseudulla.
- **Erilliskeräilyn jätekuljetusten kilpailutus?**
  - Toteutetaanko ne jätejakeittain vai alueittain?
  - Esim. muovi: 600 L astiassa muovia n.5-6 kg. Ristijärvellä 40 kpl kohteita = yhteensä 220 kg.
    => pitkät keruumatkat, vähäiset muovimäärät => huono hiilijalanjälki.
- **Kilpailutus alueittain?**
  - Alueet ovat pieniä ja alueella toimivat yritykset on alueensa kokoisia, ei niitä voi pilkkoa.
  - Lakiesityksessä puhutaan kilpailutusten ”suosituksista” ei velvoittavia.
- **Elinkeinotoiminnan jätehuolto?**
  - Vapaa kilpailu, mutta pienillä paikkakunnilla vähän elinkeinojätettä (puu, pahvi, paperi jne)
    => **pelkällä elinkeinojätteen hoitamisella ei elä.**
  - Kainuussa elinkeinojätettä lajittelee 3 yritystä ja Ekokymppi. Kainuun elinkeinojätteestä syntyy Kajaanissa n.80 % elinkeinojätteestä, muilla alueilla vähäinen määrä.

Jätelain vaikutukset II

- **Kuntayhtiöiden asema nykyisessä jätelaissa ja uudessa jätelaissa?**
  - Yksityiset yhtiöt eriarvoisessa asemassa.
  - Kilpailuttavatko he itse itsensä?
  - Nyt kilpailevat elinkeinojätteestä ja laki ”suojaa” heille asumisessa syntyvät jakeet.
  - Mahdollistaa kunnille täyden monopoliaseman jätehuollossa.
- **Markkinoiden ”osto”?**
  - Isot yhtiöt syövät pienet pois hinnalla, saavat koko markkina-alueen.
  - Kilpailutusten pilkkominen tekee järjestelmästä ”huutokaupan” ja kuljetusten osalta alihinnoitellun liiketoimen.
  - Uudessa jätelaissa on vain suosituksia kilpailutuksiin, onko kunnissa osaamista kilpailuttaa?
- **Tuottajavastuu erilliskerätyssä jakeissa?**
  - Tuottajavastuu keräysaste **100 %**
  - Tuottajayhteisöistä maksumies kunnille?
  - Nyt toimiva järjestelmä romutetaan ja tavoitteet pienennetään.
- **Yksityisten yritysten kehitystyö ja investoinnit?**
  - Kaikki kehitystyö valuu hukkaan ja investoinnit järjestelmiin romuttuvat
  - Kaluston hankintahinta on keräysautolla 250.t € - 300.t € (alv 0 %) → ”kuoletusaika 5-10 vuotta.
  - Asiakaspalvelun kehitystyö ja työntekijät?

Muutosesitys jätelakiin

- **Kaksoisjärjestelmän säilyttäminen jätelakiin kaikkien jakeiden osalta**
  - Alueet ovat niin erilaisia, ei voida laittaa kaikkea ”yhteen muottiin”
  - Onko kunnilla valmiudet hoitaa koko kuljetusjärjestelmää?
  - Miten turvata oikeasti pienyritykset?
- **Jätelaki kannattaisi jakaa kahteen aluekokoon**
  - Alle **30.000** asukkaan taajamissa voi olla kaksoisjärjestelmä ja halutessaan joustavammat jätemääräykset.
  - Pienten kuntien ja pitkien etäisyyksien alueella ei tule tehdä ympäristöarvojen varjolla enemmän haittaa luonnolle.
  - Siellä missä on isot jätevirrat, siellä ympäristövaikutukset suuria.
- **Kuntayhtiöiden asema selkiytettävä**
  - Kuntayhtiöiden asema elinkeinojätteen kilpailussa rajattava selkeämmin.
  - Kuntayhtiöiden ja polttolaitosten ”kytkykaupat”?
  - Kunnille täysi monopoliasema jätehuollossa?
  - Yksityiset yritykset olla apuna asumisessa syntyvän jätteiden lajittelussa, kierrätyksessä ja uusiokäytön kehittämisessä ja toteuttamisessa?
- **Siirtymäajat aivan liian lyhyet**
  - Kunnille aikaa tehdä valvontajärjestelmät → **3 - 5 vuotta**.
  - Yrityksille valmiudet sopeutua uuteen tilanteeseen / alasajoon →**5-10 vuotta**.

Kiitos

-Luontoa ei jätetä-

Kainuun Jätehuolto Oy
esa.rimpilainen@kjh.fi
p.0503438832